

TÜRKİYE HAYAT VE EMEKLİLİK A.Ş. KATILIM DENGELİ DEĞİŞKEN EMEKLİLİK YATIRIM FONU (VEB)

RİSK ÖLÇÜM ESASLARI

Fon'un maruz kalabileceği risklerin ölçümünde kullanılan yöntemler şunlardır;

Fonun yatırım stratejisi ile yatırım yapılan varlıkların yapısına ve risk düzeyine uygun bir risk yönetim sistemi oluşturulmuştur. Fonun maruz kaldığı risklerin ölçülmesinde yasal düzenlemelerde yer alan yöntemler kullanılır.

Piyasa Riski: Fon Portföyünün maruz kaldığı piyasa riski günlük olarak Riske Maruz Değer Yöntemi ile ölçülmektedir.

Riske Maruz Değer, fon portföy değerinin normal piyasa koşulları altında ve belirli bir dönem dahilinde maruz kalabileceği en yüksek zararı belirli bir güven aralığında ifade eden değerdir.

RMD hesaplamalarında;

- Tek taraflı %99 güven aralığı,
- En fazla 1 aylık (20 iş günü) elde tutma süresi,
- En az 1 yıllık (250 iş günü) gözlem süresi (Olağan dışı piyasa koşulları gibi fiyat oynaklığında önemli bir artışın oluşmasına neden olabilecek durumlarda daha kısa bir gözlem süresi) belirlenebilir.
- Kullanılan varsayımların en az 1 yıllık dönemler itibarıyla gözden geçirilmesi,
- En az günlük olarak hesaplama yapılması.

esasları uygulanır.

RMD hesaplamasının model seçiminde fonun yatırım stratejisinin içerdđi risk seviyesi ile fon portföyüne dahil edilecek finansal araçların türü dikkate alınarak Tarihsel Simülasyon ve Monte Carlo yöntemi tercih edilmiştir. Kullanılan RMD modelinde fon portföyünde yer alan tüm risk faktörleri dahil edilir.

İhraççı Riski: Fon portföyüne şirketlerin ihraç ettikleri kira sertifikaları alınabileceği için ihraççı riski doğmaktadır. Ayrıca ihraççının kredi verilebilirliği Risk Komitesi tarafından belirlenen kriterler çerçevesinde değerlendirilerek izlenir. Özel sektör kira sertifikaları ile ilgili karşılık ayrılmasını gerektirecek hususların ortaya çıkması halinde Türkiye Muhasebe Standartları (TMS) kapsamında Kurucu tarafından alınacak yönetim kurulu kararı ile uygulama esasları belirlenecektir.

Likidite Riski: Likidite, Fon portföyünde yer alan herhangi bir kıymetin kısa sürede ve sorunsuz bir şekilde değer kaybına uğramadan nakde çevrilmesini ifade eder. Bir portföyün likidite tutarı, portföyü oluşturan varlıkların likiditelerinin toplamına eşittir. Portföyün likidite oranı ise portföyün likidite tutarının toplam portföy tutarına bölümü ile bulunur. Fonda yer alan finansal araçların likit sayılabilmesi için 7 iş günü içinde likidite edilebiliyor olmalıdır.

Operasyonel Risk: Operasyonel risk yönetimi çerçevesinde Fon operasyon işlemlerinin görev tanımları ve süreçleri belirlenmiş, iş akışları çizilmiştir. Potansiyel riskler ve kontrol konularıyla ilgili gerekli aksiyonların alınması sağlanarak periyodik olarak izlenmektedir. Fonun yasal ve mevzuat riskine konu olmaması için gerekli kontroller Fon Yönetimi Birim Müdürlüğü, İç Kontrol Birim Müdürlüğü ve Risk Yönetimi Birim Müdürlüğü tarafından koordineli olarak yapılmaktadır.

FON PORTFÖYÜNDEKİ VARLIK VE İŞLEMLERİN DEĞERLEME ESASLARI

Kira Sertifikalarına İlişkin Genel Değerleme Esasları:

(1) Finansal Raporlama Tebliği hükümleri çerçevesinde, bu Yönerge kapsamındaki kira sertifikalarının değerlemesinin yapıldığı tarihte borsa veya diğer pazarlarda işlem görmesi halinde, ileri valörlü işlemler hariç olmak üzere, en son seans ağırlıklı ortalama takas fiyatı (işlem görmemesi halinde ihraç/halka arz fiyatı), fon payı alım ve satım işlemlerinin fon fiyatının ilan edildiği tarihte geçerli olan fiyat esas alınarak gerçekleştirilmesi sebebiyle bir sonraki iş günü için iç verim oranı ile ilerletilerek değerlendirme fiyatı belirlenir. Yurtdışında ve yurtiçinde ihraç edilen yabancı para cinsinden kira sertifikaları için iç verim oranı ile ilerletilmesine gerek yoktur.

(2) Birikmiş kira hesaplanırken ilgili kıymetin ihraç sırasında belirtilen gün sayım konvansiyonu göz önünde bulundurulur. ABD doları cinsi Eurobondlarda 30/360 gün konvansiyonu, Avro cinsi Eurobondlarda, ACT/ACT ISMA ve ACT365 konvansiyonunda gerçek gün sayısı kullanılır.

(3) Kupon içeren kira sertifikalarının değerlemesinde Yönerge'nin Ek/2'sinde verilen yöntemlerden biri kullanılır.

Altına Dayalı Kira Sertifikalarına İlişkin Değerleme Yöntemi:

(a) Değerleme gününde ilgili kıymetin BİAŞ Borçlanma Araçları Piyasasının ilgili pazarında alım satıma konu olması halinde, en son seans ağırlıklı ortalama takas fiyatı esas alınarak değerlendirme tarihi olan bir sonraki iş günü için iç verim oranı ile ilerletilerek değerlendirme fiyatı belirlenir. Söz konusu fiyat, değerlendirme gününe ait gram altın fiyatına oranlanarak değerlendirme fiyatı belirlenir. Gram altın fiyatı ise, değerlendirme günündeki BİAŞ Kıymetli Madenler ve Kıymetli Taşlar Piyasasında oluşan T+0 valörlü Standart Altın ABD doları/Ons ağırlıklı ortalama takas fiyatı ile ABD Doları/Ons fiyatı Ons-gram dönüşüm katsayısı (32,1507465) ve TCMB tarafından 15:30'da gösterge niteliğinde açıklanan ABD doları döviz alış kuru çarpılarak belirlenir.

(b) İlgili kıymetin değerlendirme gününde borsada alım satıma konu olmaması durumunda, son işlem tarihindeki fiyatından, son işlem tarihindeki gram altın fiyatı arındırılarak bulunan fiyat, değerlendirme tarihi olan bir sonraki iş gününe kadar iç verim oranı ile ilerletilerek değerlendirme fiyatı hesaplanır. Söz konusu fiyat, değerlendirme gününe ait gram altın fiyatına oranlanarak değerlendirme fiyatı belirlenir. Gram altın fiyatı ise, değerlendirme günündeki BİAŞ Kıymetli Madenler ve Kıymetli Taşlar Piyasasında oluşan T+0 valörlü Standart Altın ABD doları/Ons ağırlıklı ortalama takas fiyatı ile ABD Doları/Ons fiyatı, Ons-gram dönüşüm katsayısı (32,1507465) ve TCMB tarafından 15:30'da gösterge niteliğinde açıklanan ABD doları döviz alış kuru çarpılarak belirlenir.

Varlığa ve İpoteğe Dayalı Menkul Kıymetlere İlişkin Değerleme Yöntemi:

(a) Değerleme gününde ilgili kıymetin BİAŞ Borçlanma Araçları Piyasasının ilgili pazarında alım satıma konu olması halinde, en son seans ağırlıklı ortalama takas fiyatı esas alınarak fon değerlendirme tarihi olan bir sonraki iş günü için iç verim oranı ile ilerletilerek değerlendirme fiyatı belirlenir.

(b) Değerleme gününde ilgili kıymetin BİAŞ Borçlanma Araçları Piyasasının ilgili pazarında alım satıma konu olmaması halinde ise son işlem tarihindeki kirli fiyat esas alınarak son işlem tarihindeki fiyattan hesaplanan getirinin vade sonuna kadar devam edeceği varsayımıyla fon değerlendirme tarihine kadar iç verim oranı ile ilerletilmesiyle belirlenir.

Teminatlı Menkul Kıymetlere İlişkin Değerleme Yöntemi:

(a) Değerleme gününde ilgili kıymetin BİAŞ Borçlanma Araçları Piyasasının ilgili pazarında alım satıma konu olması halinde, en son seans ağırlıklı ortalama takas fiyatı esas alınarak değerlendirme tarihi olan bir sonraki iş günü için iç verim oranı ile ilerletilerek değerlendirme fiyatı belirlenir.

(b) Değerleme gününde ilgili kıymetin BİAŞ Borçlanma Araçları Piyasasının ilgili pazarında alım satıma konu olmaması halinde ise son işlem tarihindeki kirli fiyat esas alınarak son işlem tarihindeki fiyattan hesaplanan getirinin vade sonuna kadar devam edeceği varsayımıyla fon değerlendirme tarihine kadar iç verim oranı ile ilerletilmesiyle belirlenir.

Yurt Dışında İhraç Edilen Yabancı Para Cinsinden Kira Sertifikalarına İlişkin Değerleme Yöntemi:

(a) Değerleme gününde ilgili kıymete ilişkin veri dağıtım kanalları üzerinde fiyat oluşması halinde, TSİ 17:30 – 18:00 saat aralığında herhangi bir anda veri dağıtım kanallarından alınan alış ve satış fiyat kotasyonlarının ortalamasına (temiz fiyat) fon değerlendirme tarihine ilişkin birikmiş kira ilave edilerek kirli fiyatı bulunur.

(b) Değerleme fiyatı kirli fiyatın TCMB tarafından 15:30'da gösterge niteliğinde açıklanan döviz alış kurlarından Türk lirasına çevrilmesiyle belirlenir.

(c) Değerleme tarihinde fiyat bulunmaması durumunda değerleme fiyatı, en son açıklanan alış ve satış fiyat kotasyonlarının ortalamasına (temiz fiyat) işlemiş birikmiş kira eklenerek belirlenir.

(d) Fonun yatırım stratejisi doğrultusunda fonun süresi sonunda döviz cinsinden getiri yaratmayı hedefleyen serbest fonlar için, gerekçelerin belirtilmesi kaydıyla kurucu yönetim kurulu kararı ile yukarıda belirtilenlerden farklı değerleme esasları belirlenebilir.

Yurt İçinde İhraç Edilen Yabancı Para Cinsinden Kira Sertifikalarına İlişkin Değerleme Yöntemi:

(a) Değerleme tarihinde ilgili kıymetin BİAş Borçlanma Araçları Piyasasının ilgili pazarında T+1 valörlü olarak alım satıma konu olması halinde, en son T+1 seans ağırlıklı ortalama fiyatı değerleme fiyatı olarak belirlenir. Borsada belirlenen fiyat T+1 fiyatı olduğu için i verime tabi tutulmaz.

(b) Değerleme tarihinde ilgili kıymetin BİAş Borçlanma Araçları Piyasasında alım satıma konu olmaması halinde değerleme fiyatı son işlem tarihindeki kirli fiyat esas alınarak son işlem tarihindeki fiyattan hesaplanan getirinin vade sonuna kadar devam edeceği varsayımıyla iç verim oranı ile iletilmesiyle belirlenir.

(c) Değerleme fiyatı kirli fiyatın TCMB tarafından 15:30'da gösterge niteliğinde açıklanan döviz alış kurlarından Türk lirasına çevrilmesiyle belirlenir.

Yurt dışı Borsalarda İşlem Gören Yabancı Ortaklık Paylarına İlişkin Değerleme Yöntemi:

(a) Değerleme günü Türkiye saatiyle (TSİ) 18.00 itibariyle ilgili kıymetin alım satıma konu olduğu Borsada gün sonu işlemlerin tamamlanması halinde, ilgili kıymetin kapanış fiyatı, kapanış fiyatının olmaması/oluşmaması durumunda ise en son seans ağırlıklı ortalama fiyatı kullanılarak TCMB tarafından 15:30'da gösterge niteliğinde açıklanan döviz alış kurlarından Türk lirasına çevrilmesiyle değerleme fiyatı belirlenir.

(b) Değerleme günü Türkiye saatiyle (TSİ) 18.00 itibariyle ilgili kıymetin alım satıma konu olduğu Borsada gün sonu işlemlerin tamamlanmaması halinde, ilgili kıymetin veri dağıtım kuruluşları tarafından TSİ 17.30-18.00 arasındaki herhangi bir anda alınan ağırlıklı ortalama fiyatı TCMB tarafından 15:30'da gösterge niteliğinde açıklanan döviz alış kurundan Türk lirasına çevrilmesiyle değerleme fiyatı belirlenir. Değerleme günü ilgili piyasada işlem geçmemesi halinde son işlem tarihindeki değerleme fiyatı kullanılacaktır.

Borsa Dışı Vaad Sözleşmelerine İlişkin Değerleme Yöntemi:

(a) Borsa dışı vaad sözleşmelerinin "adil bir fiyat" içerip içermediği sözleşmenin getirisi ile borsada veya borsa dışında işlem gören benzer vade yapısına sahip işlemlerin ortalama getirisinin karşılaştırılması gibi yöntemler kullanılarak kontrol edilir.

(b) Bu sözleşmeler, vade sonuna kadar işleme ait iç verim oranı ile değerlenir.

Fon Katılma Paylarının Değerlemesine İlişkin Esaslar

Fon katılma payları, değerleme günü itibarıyla en son açıklanan fiyatlar esas alınarak değerlenir. Örneğin, 08/03/2023 değerleme tarihinde fon sepeti fonları (emeklilik fon sepeti fonları dahil) dışındaki fon ve ortaklıkların portföyünde yer alan fonların değerlemesi yapılırken 07/03/2023 (T-1) değerleme tarihli fiyatı kullanılır.

Yabancı yatırım fonları için fon fiyatının TCMB tarafından 15:30'da gösterge niteliğinde açıklanan döviz alış kurundan Türk lirasına çevrilmesiyle değerleme fiyatı belirlenir.

İleri Valörlü Altın İşlemlerine İlişkin Değerleme Yöntemi:

İleri valörlü altın işlemlerinde BİAş'ın Günlük ilgili valörlü USD/ons [(T+1) il (T+9)] veya diğer para birimlerinden gerçekleştirilen işlemler için açıklanan ağırlıklı ortalama fiyatın kullanılır ve söz konusu işlemlerin portföye alımında alış fiyatının, alım tarihinden başlamak üzere ise BİAş'ta değerleme günü itibariyle oluşan fiyatları; Yönetmelik'in 25'inci maddesi uyarınca hesaplanır.

Yarım İş Günlerinde Uygulanacak Esaslar:

Genel / KV İçermez

(a) Yurtdışında ihraç edilen Yabancı Para Cinsinden Borçlanma Araçları ve Kira Sertifikaları için fiyat veri kaynağı olarak değerleme günü Türkiye saatiyle 12:30 ile 13:00 arasında ilan edilen alış ve satış fiyat kotasyonlarının ortalamasına (temiz fiyat) fon değerleme tarihine ilişkin işlemiş birikmiş kira ilave edilerek kirli fiyatı bulunur. Fiyat bulunmaması durumunda değerleme fiyatı, en son açıklanan alış ve satış fiyat kotasyonlarının ortalamasına (temiz fiyat) birikmiş kira eklenerek belirlenir.

(b)Yurtiçinde ihraç edilen varlıklar için fiyat veri kaynağı olarak ilgili güne ait fiyat veri kaynağında belirtilen son bülten verileri kullanılır.

(c)İlgili güne ait döviz kuru/fiyat verisi bulunmaması halinde, fiyat veri kaynağı olarak önceki iş gününe ait veriler kullanılabilir